

4. třída - S tebou na cestě

Vazba učiva 4. třídy na klíčové kompetence:

Kompetence k učení

- Učivem 4. ročníku prolíná symbol cesty, kterému žák porozumí v různých souvislostech (viz názvy tematických celků), zvláště má rozumět životu a sebevzdělávání jako neustálému procesu, který směřuje k cíli, jehož náboženství nazývá život s Kristem a v Kristu.

Kompetence k řešení problémů

- Žáci umějí pojmenovat situace lidského selhání a rozumí jeho řešení cestou lítosti, odpuštění a změny jednání.

Kompetence komunikativní

- Žáci formulují své názory na význam velikonočního zmrtvýchvstání pro apoštoly i pro dnešní dobu.
- Žáci dokáží interpretovat život apoštola Petra jako poselství naděje, že cesta, která vede za Ježíšem, dobře skončí.

Kompetence sociální a personální

- Žáci rozliší aktivní a pasivní přístupy k životu a jejich důsledky. Jsou motivováni k aktivnímu „roznášení světla“ do společnosti.
- Žáci dokáží vlastními slovy vysvětlit Ježíšův program šťastného života – blahoslavenství. Žáci pojmenují i vyzkoušejí aktivity, které vedou k naplňování tohoto programu.

Kompetence občanské

- Žáci si umí vlastními slovy formulovat význam křesťanského společenství a umí jednoduše vyjádřit své vlastní místo v něm.
- Žáci se seznámí a porozumí ústřednímu příběhu židovské Bible – vyvedení Izraelitů z Egypta v souvislosti s touhou člověka i národů po svobodě a sebeurčení.

4.1 Jsem na cestě

Vazba na jiné předměty a na průřezová témata:

Místo, kde žijeme: Místní krajina, poloha obce, dopravní síť

VMEGS – místa v blízkém okolí mající vztah k Evropě (křesťanská znamení v místní krajině)

MKV – poznávání vlastního kulturního zakotvení (výchozí bod pro postoj tolerance)

4.1.1 JSEM NA CESTĚ

Očekávaný výstup:

Žáci formulují své prázdninové zážitky a vyvozují závěry na základě křesťanského postoje. Objasní pojem cesta.

Vzdělávací obsah:

<p>Orientační opakování látky minulého roku Zařadit prázdninové starosti a radosti do obrazu cesty Aktivity směřující k obnovení vztahů mezi dětmi</p>
<p>4.1.2 JSME NA CESTĚ</p>
<p>Očekávaný výstup: Žák popíše budovu místního kostela a její historii. Vysvětlí symboliku kostelní věže. Zhodnotí úlohu křesťanů v našem městě.</p>
<p>Vzdělávací obsah: Věž kostela jako důležitý orientační bod, když zabloudíme na cestě Bůh jako nejdůležitější orientační bod, když zabloudíme na cestě životem Pohled z věže jako příklad jiného úhlu pohledu na svět Víra jako jiný úhel pohledu na svět</p>
<p>4.1.3 BIBLE, PRŮVODCE NA CESTĚ</p>
<p>Očekávaný výstup: Žák doplní názvy evangelií a počty knih Nového zákona Stručně charakterizuje jednotlivé skupiny knih Zdůvodní význam Bible pro životní orientaci člověka</p>
<p>Vzdělávací obsah: Bible jako „ukazatel směru“, orientační bod na cestě životem Evangelia a pořadí knih NZ</p>
<p>4.2 Cesta do zaslíbené země</p>
<p>Vazba na jiné předměty a na průřezová témata: <i>Český jazyk a literatura:</i> Reprodukce složitějšího textu <i>VMEGS</i> – kořeny a zdroje evropské civilizace <i>MKV</i> – základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách (judaismus) <i>OSV</i> – rozvoj základních rysů kreativity</p>
<p>4.2.4 MOJŽÍŠ</p>
<p>Očekávaný výstup: Žák popíše kulturu Egypta – faraó, pyramidy, božstva. Popíše situaci Izraelitů, postavu Mojžíše. Zdůvodní výjimečnost izraelského národa.</p>
<p>Vzdělávací obsah: Ex 1,15–22 a Ex 2,1–10 Reálie starověkého Egypta Srovnání kultury a náboženství Egyptanů s vírou utlačovaných Izraelitů v jediného Boha</p>
<p>4.2.5 JSEM S TEBOU</p>
<p>Očekávaný výstup: Žák interpretuje obsah rozhovoru Mojžíše s Hospodinem. Vyvodí, jaké vlastnosti zde projevuje Bůh. Vyvodí v čem spočívá modlitba.</p>
<p>Vzdělávací obsah:</p>

Ex 3. a 4. kap. Bůh ve znamení ohně a světla Boží jméno jako znamení Boží blízkosti a ujištění Mojžíše o Boží věrnosti Představy o Bohu
4.2.6 VYVEDU VÁS ZE ZEMĚ OTROCTVÍ
Očekávaný výstup:
Žák vysvětlí obsah slavení židovského svátku Pascha. Najde souvislosti s křesťanským slavením Velikonoc. Aplikuje poselství vysvobození z otroctví na současný život.
Vzdělávací obsah:
Ex 12,3–14 Souvislost mezi cestou záchrany člověka Starého zákona a cestou záchrany člověka Nového zákona Souvislost poslední večeře a slavení eucharistie
4.2.7 PŘECHOD PŘES MOŘE
Očekávaný výstup:
Žák reprodukuje biblické události. Vysvětlí podobnost podstatných rysů přechodu moře a křtu. Aplikuje pojem svobody na obě události.
Vzdělávací obsah:
Ex 14. a 15. kap. Výzva k odvaze vykročit na cestu, i když se zdá, že vede středem moře. Souvislost události přechodu mořem a svátosti křtu.
4.2.8 PUTOVÁNÍ POUŠTÍ
Očekávaný výstup:
Žák reprodukuje a analyzuje některé situace izraelského národa na poušti. Aplikace do současnosti.
Vzdělávací obsah:
Pokrm z nebe (Ex 16. kap.) Voda ze skály (Ex 17,1–7) Vítězství nad Amálekem (Ex 17,8–16) Desatero (Ex 20,1–17) Důležité události putování izraelského národa pouští jako čtyřicetiletá „škola víry“ v jediného Boha. Izraelité se učí spoléhat na Hospodina a důvěřovat mu, podobně jako se tomu učíme my dnes
4.2.9 DO ZASLÍBENÉ ZEMĚ
Očekávaný výstup:
Žák jmenuje důležité charakteristiky zaslíbené země, do níž Izraelité směřují. Žák formuluje vlastní představu cíle života. Diskuse žáků ve skupině.
Vzdělávací obsah:
Podle Dt 34. kap. Konec Mojžíšovy životní cesty Konec putování Izraelitů Představy o zaslíbené zemi
4.3 Cesta za světlem
Vazba na jiné předměty a na průřezová témata:
<i>Český jazyk a literatura:</i> Porovnávání literárních textů

<p><i>Výtvarná výchova:</i> Práce s fotografiemi</p> <p><i>OSV</i> – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci, pozitivní myšlení, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky</p> <p><i>VMEGS</i> – kořeny a zdroje evropské civilizace (významné postavy křesťanství)</p>
4.3.10 PROBUĎ SE!
Očekávaný výstup:
<p>Žák objasní, v čem spočívá výzva adventu.</p> <p>Porovná příběh s osobní zkušeností a navrhne možné způsoby řešení chlapcovy situace.</p>
Vzdělávací obsah:
<p>Příběh rozkrývající rozdíl mezi aktivním a pasivním přístupem k životu</p> <p>Advent jako výzva ke směřování k Ježíši Kristu, světlu světa (J 12,46)</p> <p>Advent jako úkol „připravovat cestu“</p> <p>Opakování informací o adventní době</p>
4.3.11 SVATÁ LUCIE, KTERÁ NESE SVĚTLO
Očekávaný výstup:
<p>Žák vlastními slovy reprodukuje příběh Lucie.</p> <p>Aplikuje jednání dívky jako vzor pro současnost.</p> <p>Navrhne možné způsoby pomoci lidem v okolí.</p>
Vzdělávací obsah:
<p>Životopis svaté Lucie (13. prosince)</p> <p>Svatá Lucie jako příklad aktivního přístupu k životu</p> <p>Svatá Lucie jako příklad člověka, který se svým nasměřováním na Krista stává světlem pro druhé</p>
4.3.12 CO PÍŠE LUKÁŠ A MATOUŠ O JEŽÍŠOVĚ NAROZENÍ
Očekávaný výstup:
<p>Rozbor obou textů a porovnání rozdílů.</p> <p>Žák analyzuje základní kritéria rozhodování Marie a Josefa</p> <p>Aplikuje poznatky na rozhodování se v životních situacích.</p>
Vzdělávací obsah:
<p>L 1. a 2. kap.</p> <p>Mt 1,18–25</p> <p>Panna Maria a svatý Josef jako další příklady křesťanského života</p>
4.3.13 JÁ JSEM SVĚTLO SVĚTA
Očekávaný výstup:
<p>Žáci vytvářejí společný obraz. Každý jednotlivě vytvoří dárek pro druhého.</p>
Vzdělávací obsah:
<p>J 12,46</p> <p>Výroba dárku a zážitek společenství</p> <p>Opakování adventního poselství: Když cesta mého života směřuje k Bohu, stávám se světlem pro druhé.</p>
4.3.14 CESTU JIM UKÁZALA HVĚZDA
Očekávaný výstup:
<p>Žák najde na mapě hlavní biblická města.</p> <p>Formuluje poselství, s nímž se vracejí mudrci z Betléma.</p> <p>Formulace vlastního poselství Vánoc.</p>
Vzdělávací obsah:

<p>Cesta mudrců domů s radostnou zprávou o narození Ježíše Význam slavnosti Zjevení Páně Významná místa na mapě Izraele Vánoční události jako chvíle, kdy se „...naplnil čas a přiblížilo se Boží království.“</p>
<p>4.4 Boží království</p>
<p>Vazba na jiné předměty a na průřezová témata:</p>
<p><i>Český jazyk a literatura:</i> Přirovnání, podobenství <i>OSV</i> – stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení <i>OSV</i> – dovednosti rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne (křesťanská morálka)</p>
<p>4.4.15 BLAHOŠLAVENSTVÍ</p>
<p>Očekávaný výstup: Žák vysvětlí pojem blahoslavenství. Analyzuje způsoby, jimiž lidé usilují o dosažení štěstí. Uspořádá kritéria pro dosažení štěstí.</p>
<p>Vzdělávací obsah: Mt 5,1–11 Událost vyhlášení blahoslavenství jako programu cesty ke štěstí Blahoslavenství jako příslib Božího království</p>
<p>4.4.16 JEŽÍŠ UČÍ O NADĚJI</p>
<p>Očekávaný výstup: Žák vysvětlí obsah jednoho blahoslavenství. Podle textu blahoslavenství, formuluje, co dělá člověka šťastným. Navrhne praktickou realizaci.</p>
<p>Vzdělávací obsah: Význam jednotlivých blahoslavenství Konkrétní požadavky, které mají podobu aktuální výzvy k následování</p>
<p>4.4.17 JEŽÍŠ VYPRAVUJE O BOŽÍM KRÁLOVSTVÍ</p>
<p>Očekávaný výstup: Žák má interpretovat podobenství o hořčičném zrnu a podobenství o kvasu. Žák má objasnit, jak i ze zdánlivě nepatrného začátku může vzniknout velká věc – jen je třeba se umět dívat a nelitovat sil.</p>
<p>Vzdělávací obsah: Mt 13,31–33, příp. Mk 4,30–32 Podobenství o hořčičném zrnu a podobenství o kvasu ukazující nenápadnou přítomnost Božího království ve světě a tajemství jeho velké síly Ježíšovo učení o Božím království</p>
<p>4.4.18 JEŽÍŠ VYPRAVUJE O SKRYTÉM POKLADU</p>
<p>Očekávaný výstup: Žák má vyvodit závěr, jak jsou pro něj některé vztahy a předměty cenné a jak je důležité umět se jedné věci vzdát pro druhou. Žák má interpretovat podobenství o pokladu ukrytém v poli a podobenství o vzácné perle.</p>
<p>Vzdělávací obsah: Mt 13,44–45 Podobenství o pokladu ukrytém v poli a podobenství o vzácné perle ukazující hodnotu Božího království, pro kterou stojí za to „prodat všechno“ (KKC 546)</p>

Představy o hodnotách a jejich konfrontace s ideálem Božího království
4.4.19 SLEPÍ VIDÍ...
Očekávaný výstup:
Žák má reprodukovat biblický příběh o uzdravení slepého (J 9,1–7) a interpretovat jej jako skutek, který dosvědčuje a potvrzuje Boží království. Žák má podle několika situací popsat, kdy může být i vidoucí člověk slepý, a hledat cestu vlastního uzdravení.
Vzdělávací obsah:
J 9,1–7 Uzdravení slepého jako znamení Božího království (Sk 2,22; L 7,22) Uzdravení slepého jako nabídka podnětů směřujících k reflexi svých schopností „vidět“ a „nevidět“ podstatné
4.4.20 HLUŠÍ SLYŠÍ...
Očekávaný výstup:
Žák má reprodukovat biblický příběh o uzdravení hluchoněmého (Mk 7,31–37). Žák má podle několika situací rozlišit, kdy může být člověk „hluchý“ a „němý“, a hledat cestu uzdravení.
Vzdělávací obsah:
Mk 7,31–37 Uzdravení hluchoněmého jako znamení přítomnosti Božího království ve světě Uzdravení hluchoněmého jako nabídka podnětů směřujících k reflexi svých schopností „slyšet“ podstatné
4.4.21 UZDRAVENÍ NEMOCNÉHO S OCHRNU TOU RUKOU
Očekávaný výstup:
Žák má interpretovat biblický příběh o uzdravení nemocného s ochrnutou rukou (Mk 3,1–6). Žák má objasnit, co všechno může způsobit svýma rukama, a hledat cestu uzdravení.
Vzdělávací obsah:
Mk 3,1–6, příp. L 6,6–11, Mt 12,10 Uzdravení nemocného jako znamení přítomnosti Božího království ve světě Uzdravení jako nabídka podnětů směřujících k reflexi svých schopností „jednat“
4.5 Cesta života
Vazba na jiné předměty a na průřezová témata:
<i>Český jazyk a literatura:</i> Reprodukce textu, tvorba vlastního textu na dané téma <i>MV</i> – identifikování postojů a názorů autora v medito vaném sdělení <i>OSV</i> – sebeovládání, regulace vlastního jednání a prožívání <i>OSV</i> – empatie a pohled na svět očima druhého
4.5.22 JEŽÍŠOVO PROMĚNĚNÍ
Očekávaný výstup:
Žák má navrhnout a diskutovat odpovědi na otázku: „Za koho Ježíše pokládám já?“ „Kdo jsi, Ježíši?“ Žák má objasnit souvislost biblického příběhu Ježíšova proměnění na hoře Tábor s příběhy jiných proměn.
Vzdělávací obsah:

Mt 17,1–9 Ježíšovo proměnění na hoře Tábor jako potvrzení, že Ježíš je Boží Syn
4.5.23 VEZMĚTE A JEZTE
Očekávaný výstup:
Žák má objasnit znaky společenství (něco spojuje a něco máme společného). Žák má objasnit souvislosti židovské slavnosti „pesach“, slavení Ježíšovy poslední večeře a naší liturgie.
Vzdělávací obsah:
Poslední večeře jako hostina, která má souvislost se slavením židovské slavnosti „pesach“ (KKC 1334) Poslední večeře jako hostina lámání chleba, která předjímá Beránkovu svatební hostinu v Božím království (Zj 19,9) Poslední večeře jako hostina, na kterou jsme pozváni také my KKC 1328–9
4.5.24 NEZNÁM TOHO ČLOVĚKA
Očekávaný výstup:
Žák má interpretovat událost Petrova zapření jako příklad lidského selhání, které se dá proměnit upřímnou lítostí. Žák má popsat podobné situace ve vlastním životě a hledat řešení v lítosti, odpuštění a změně jednání.
Vzdělávací obsah:
Protiklad Petrových slov vyznání: „Ty jsi Mesiáš, Syn Boha živého“ a slov zapření: „Neznám toho člověka!“ Událost Petrova zapření jako příklad lidského selhání a upřímné lítosti Proměna vlastního jednání – podobné situace a podobná řešení v konkrétních situacích dnes Mt 26,30–35, 57–74
4.5.25 KŘÍŽOVÁ CESTA
Očekávaný výstup:
Žák má popsat události křížové cesty a interpretovat jednání lidí, kteří se s Ježíšem na křížové cestě setkávají. Žák má jednoduchým způsobem ztvárnit děj křížové cesty prostřednictvím postav, které Ježíše provázejí.
Vzdělávací obsah:
Lidé, u kterých se Ježíš zastavuje na křížové cestě Jednoduchá pobožnost křížové cesty
4.5.26 U PRÁZDNÉHO HROBU
Očekávaný výstup:
Žák má vyjádřit vlastními slovy obsah biblického textu o Petrovi a Janovi u prázdného hrobu. Žák má podobně jako Petr a Jan, kteří stojí nad pruhy plátna, navrhnout odpověď na otázku, co se tady stalo.
Vzdělávací obsah:
J 20,1–9 Zamyšlení nad vztahem k velikonočnímu tajemství: Co si asi myslel Jan? Co si asi myslel Petr? Co si myslím já? Věřím, že Ježíš vstal z mrtvých? Cesta Petra a Jana ke hrobu jako cesta přemýšlení nad vlastní vírou.
4.5.27 JEŽÍŠ SE DÁVÁ POZNAT U JEZERA
Očekávaný výstup:

<p>Žák má reprodukovat biblickou událost, kdy se Ježíš dal poznat učedníkům u jezera v Galileji. Žák má z události ze života apoštola Petra vyvodit postup Petrova nasměrování na Krista.</p>
<p>Vzdělávací obsah:</p>
<p>J 21,3–12 Vzkříšený Ježíš se dává poznat Petrovi a učedníkům u jezera. Opakování události ze života apoštola Petra doplněné o učivo minulých ročníků. Život apoštola Petra jako poselství naděje: Když cesta vede za Ježíšem, všechno dobře končí.</p>
<p>4.5.28 JDEME CESTOU ŽIVOTA</p>
<p>Očekávaný výstup:</p>
<p>Žák má interpretovat událost příchodu Ducha Svatého z hlediska působení Ducha Svatého, který apoštolů zbavuje strachu a pomáhá porozumět velikonočním událostem. Žák si má z řeči apoštola Petra objasnit důvody k radosti z Ježíšova vzkříšení a vysvětlit, jak Kristus vede společenství církve cestou života.</p>
<p>Vzdělávací obsah:</p>
<p>Sk 2,1–13; Sk 2,14–15, 22–28 Příchod Ducha Svatého v souvislosti s židovským svátkem „šavuot“, svátkem letnic Petrova řeč jako radostná zvěst o Ježíšově vzkříšení Církev jako společenství na cestě života</p>
<p>4.6 Jako církev na cestě</p>
<p>Vazba na jiné předměty a na průřezová témata:</p>
<p><i>Lidé a čas:</i> Vnímání a prožívání času z pohledu křesťanství <i>VDO</i> – rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci <i>MKV</i> – poznávání vlastního kulturního zakotvení (mše svatá)</p>
<p>4.6.29 CÍRKEV, DŮM ZE ŽIVÝCH KAMENŮ</p>
<p>Očekávaný výstup:</p>
<p>Žák má objasnit, jak může druhému dávat a sám být obohacen. Žák má diskutovat o radosti z jednoty v různosti a prokázat, jakým způsobem je každý křesťan součástí, živým kamenem, domu církve.</p>
<p>Vzdělávací obsah:</p>
<p>1 P 2,3–5 Církev jako společenství, ve kterém jeden respektuje jedinečnost druhého Církev jako společenství, ve kterém mají i děti své místo a svůj úkol</p>
<p>4.6.30 HOSTINA SPOLEČENSTVÍ</p>
<p>Očekávaný výstup:</p>
<p>Žák má interpretovat znalosti o průběhu mše svaté z hlediska prvků zdůrazňujících společenství. Žák si má jako součást opakování vytvořit malý misálek.</p>
<p>Vzdělávací obsah:</p>
<p>Mše svatá jako prostor setkávání člověka s člověkem a člověka s Bohem Znamení společenství v průběhu mše svaté</p>
<p>4.6.31 HOSTINA SLOVA</p>
<p>Očekávaný výstup:</p>
<p>Žák má pojmenovat jednotlivé části bohoslužby slova. Žák má objasnit význam slov, která jsou opakována při bohoslužbě slova.</p>
<p>Vzdělávací obsah:</p>

Souvislost mezi každodenním nasloucháním slovům druhého člověka a nasloucháním Božímu slovu při mši svaté Bohoslužba slova
4.6.32 HOSTINA CHLEBA
Očekávaný výstup:
Žák má pojmenovat jednotlivé části bohoslužby oběti. Žák má interpretovat vztah mezi přinášením obětních darů a svým životem a objasnit eucharistii jako základní prostředek duchovního růstu.
Vzdělávací obsah:
Části bohoslužby oběti Souvislost vlastního života s přinášením obětních darů: v chlebu a vínu odevzdáváme sami sebe, Bůh vše proměňuje a dává nám sám sebe
4.6.33 JAKO CÍRKEV NA CESTĚ
Očekávaný výstup:
Žák má vysvětlit schéma slavení církevního roku a připojit k němu významné dny svého života. Žák má objasnit souvislost mezi pravidelným rytmem každodenního života a života církve.
Vzdělávací obsah:
Výchova ke schopnosti prožívat oslavy Liturgické doby a významné slavnosti a svátky církevního roku Křesťanský rozměr vnímání času lidského života
4.7 Shrnutí tematických celků
4.7.34 KDO A KDE
Očekávaný výstup:
Žák zopakuje probranou látku a vysvětlí, co jej zaujalo a proč. Žák zopakuje jména postav, se kterými během roku pracoval, a spojí je s konkrétními událostmi. Žák zopakuje názvy zeměpisných míst, se kterými během roku pracoval, a spojí je s probranými událostmi.
Vzdělávací obsah:
Shrnutí celoročního učiva
4.7.35 A–Z KVÍZ
Očekávaný výstup:
Žák si má procvičit pojmy, se kterými během roku pracoval.
Vzdělávací obsah:
Shrnutí celoročního učiva